

HANDLAGET

NR 3 • 2023

Hemslöjdsföreningen Sörmland

Konstnären Momi-Takao Momiyama visar sina verk på ETC solcellspark i Katrineholm t.o.m. 30/9 2023.

Mottainai - slösa inte

Begreppet ger namn åt en filosofi av sparsamhet. Det handlar om omsorg, återbruk och om att lappa och laga med hjälp av sömnadstekniken sashiko som är en traditionell japansk lagningsteknik.

Åter igen har jag haft lyckan och möjligheten att träffa Momi - Takao Momiyama. När jag läste att Momi skulle hålla kurs i Boro/Sashiko anmälde jag mig. Att återigen få se Momis fina Boro-alster fyller mig med stor vördnad. Så mycket japansk historia som finns i Momis arbeten.

'Mottainai' är japanska och betyder 'inte slösa'. Det är en ledstjärna som Momi fört fram många gånger. Att vi tar hand om våra kläder och lagar dem med boro/sashiko gör dem inte bara fina utan också användbara under lång tid framåt

och sparar vår miljö.

Även i Sverige finns en historia att ta hand om sina kläder. Min mamma sydde och lagade våra kläder när jag växte upp på landet. Då var det ju på svenskt vis men nu möts det japanska och svenska i ett bra mode - mottainai - och att laga sina kläder på japanskt vis blir mer och mer populärt i Sverige.

Du kan fortfarande se Momis utställning, september ut på ETC solcellspark i Katrineholm.

TEXT OCH FOTO: MARGARETHA ROOS

Hemslöjden

Hemslöjdsföreningen Sörmland
facebook.com/hemslöjdsforeningensormland
Nr 3 • 2023 www.slojdisormland.se

Richard Horner visar luffarslöjd för Hugo Olsson.

Fia bråkar lin.

Fia pratar linberedning.

Väderspänning

Väderspänning kan betyda olika saker, och inför årets Hemslöjdens dag innebar det att det regnfyllda vädret gjorde det extra spännande hur dagen skulle avlöpa. I Tuna hembygdsgeningsförening, i Tuna by, 15 km väster om Nyköping, hålls alltid höstmarknad första helgen i september, och det sammanfaller med Hemslöjdens dag, så varför inte kombinera dem?

I år anordnades för första gången slöjdloppis i Tuna kyrkskola, och det fungerar ju oavsett väder när det är inomhus. Värre var det med aktiviteten "Prova på luffarslöjd" som planerats till ett tält utomhus, tillsammans med hemslöjds-konsulentens demonstration av linberedning. Visserligen tak över huvudet, men hur många besökare kommer om det är ruskväder? Och linet behöver torka!

Men trots morgonens regniga inledning så höll det sedan upp så att det blev ett lyckat arrangemang. Totalt på marknaden bedöms det ha varit ca 150 besökare som gick mellan aktiviteterna i kyrkskolan och försäljningen av allehanda ting och fikaserveringen vid hembygdsstugan några

tomter längre neråt bygatan. Om någon kände sig frusen var det bara att kliva in i bagarstugan och njuta av värmen från den vedeldade ugnen och köpa sig ett nygräddat bröd till kaffet.

Från slöjdloppisen åkte många, inklusive undertecknad, hem med fina fynd.

TEXT: KERSTIN UPPMAN

Under denna dag hade jag möjlighet att delta på Hemslöjdsföreningens aktivitet för att visa och berätta om linberedning.

Dagen inleddes lite väl fuktigt, vilket inte är de bästa förhållandena för att bearbeta lin, men som tur var blev det snabbt bättre. Min plats var på gården framför

den gamla skolbyggnaden och jag hade ett 20-tal intresserade åhörare som berättade om egen linodling och ställde frågor om beredning.

Linnet var av lite blandad kvalitet, nån bunt var överrötad och gav väldigt korta fibrer eftersom den gick av redan i bråkningen. Nästa bunt gav längre fibrer men fukten i luften gjorde skäkningen lite svår, så jag använde bråkar istället för att dra bort en del skävor vilket gav ett godkänt resultat. Det fanns en häckla och jag använde den så gott det gick, trots att den var lite gles blev det faktiskt en rätt fin fiberbunt till slut. En vända spann jag på slända med lite av blånorna jag fått fram i häcklingen.

Det långa linet lämnade jag i Tuna, så det får vi återkomma till en annan gång.

Det var en trevlig och lyckad dag på det hela taget som även bjöd på samtal om folkdräkt och roliga slöjdminnen. Det sådde också frön och gav idéer till framtida aktiviteter.

Är det några läsare som har odlat lin och har frågor om beredning så är ni varmt välkomna att höra av er till mig; Fia Lindblom, hemslöjds-konsulent textil, Sörmlands museum, 076-147 62 15, fia.lindblom@regionsormland.se.

Gunborg Moberg var en av säljarna på slöjdloppisen. Till salu fanns träverktyg, textilt material och böcker.

TEXT: FIA LINDBLOM
FOTON: KERSTIN UPPMAN

Konsten att sy ett livplagg

– eller i vart fall att börja så smått!

Helgen 8-10 september genomfördes en kurs på Sörmlands museum med inriktning på livplagg, det vill säga den typ av plagg, till bland annat folkdräkter, som täcker livet/bålen.

Kursledare var Kerstin Nordlinder Arlid, som är en skicklig folkdräktssömmerska och utbildad på Sätergläntan (tittagärna in på hennes konto [@folkligt.nu](https://www.instagram.com/folkligt.nu) på Instagram).

Under första halvan av kursen deltog även hemslojdskon-sulent Fia Lindblom, och under dessa dräktkunniga personers ledning tillbringade vi en härlig timme med att studera museets samlingar av folkdräkter.

Livplagg ska oftast sitta väldigt tätt inpå kroppen, så för att sy ett består inledningen av att anpassa ett mönster efter vars och ens personliga kroppsmått. Först ska ett pappersmönster ritas och sedan gör man samma sak i ett billigt tyg. Delarna sys ihop så att man kan sätta på sig plagget och prova in det. Tygmönstret

heter toile (uttalas ”toall”) och är nödvändigt för att få ett plagg som passar som handen i handsken.

Kerstin N. A. hjälpte oss alla att få till så att det varken var för mycket eller för lite tyg någonsans. Ibland behövdes det klippas upp för komplettering av en extra tygkil, och på andra ställen blev det nödvändigt att nåla in och ta bort, ett riktigt pusslande med andra ord!

När toilen är färdig tas den isär, och ett nytt pappersmönster ritas med alla ändringar införda. Först därefter kan sömnaden av plagget i det riktiga tyget påbörjas, men så långt hann vi inte den här gången. Vi får klara oss själva eller ivrigt vänta på nästa kurstillfälle!

TEXT OCH BILD: KERSTIN UPPMAN

Bild överst: Katarina Karlsson får hjälp av Kerstin Norlinder Arlid att prova in sin toile.

Bild underst: Hela och delar av diverse livplagg.

Vävstugor i Sörmland

Under en tid har vi försökt få till en sammanställning över de vävstugor som finns i Sörmland. Det var svårare än vi trodde. En av de stora frågorna är: vad är en vävstuga? Sedan är det ibland svårt att klargöra vem som är kontaktperson? Hur når vi kontaktpersonen? Finns hemsida? Finns möjlighet att ta emot nya medlemmar? Arbetet med listan fortsätter, felaktigheter och kompletteringar är välkomna till: hemslojdensormland@gmail.com

TEXT: EVA SVENSSON

Beriths vävateljé	Kölsta, Valla	Berith Jern
Bruksvävarna	Folkets hus, Hälleforsnäs	Lisbeth Pettersson
Calllanderska gården	Mariefred	Maj-Britt Larsson
Dalsängsgatans vävstuga	Strängnäs	Lite Berglund
Elvan	Stensborgsg, Eskilstuna	Ing-Lill Knutar
Gammelgårdens vävstuga	Bergshammar, Nyköping	Kristina Kaill
Gillberga Lista vävstuga	Listaåsby Olgården, Lista	Ebba Asplund
Glindrans vävstuga	Glindrans skola, Björkvik	Gunilla Nilsson
Gruvans vävstuga	Brandkärrsvägen, Nyköping	Doris Karlsson
Hedeby vävstuga	Stenåldersv, Vagnhärad	Christina Ender
Katrineholms vävstuga	Stensättersg 41, Katrineholm	Karin Jansson
Lids vävstuga	Bygdegården, Lids kyrkby	Barbro Eriksson
Långbergets vävstuga	Långbergsskolan, Nyköping	Synnöve Eidelöf
Lästringe vävstuga	Tystberga	Greta Hammar

Oxelösunds vävstuga	Gamla Oxelösund	Christer Marklund
Råby vävstuga	Råby gamla småskola	Ingrid Axelsson
Skytteln	Bryggartorpsg, Eskilstuna	Gun-Britt Ramstedt Karlsson
Skytteln	Finningevägen, Strängnäs	Ingrid Rådman
Stigtomta vävstuga	NTO-lokalen Stigtomta	Ulla Edgardh
Tallgläntan	Tallvägen, Eskilstuna	Anna-Lena Stighagen
Torshälla vävstuga	Kyrkans hus Torshälla	Ingegerd Engman
Tystberga vävstuga	Fågelvägen, Tystberga	Birgitta Eriksson
Törnrosegatans vävstuga	Östra Storgatan, Eskilstuna	Christina Böhlin
Vadsbro vävstuga	Vadsbro	
Varpflätans vävstuga	Bogetorps Industriomr Flen	Birgitta Steneberg
Vingåkers Västugeförening	Trollegatan, Vingåker	Margareta Wanselius
Vuxenskolas vävgrupp	Finningeväge, Strängnäs	Barbro Karlsson
Östbybodens vävstuga	Runtuna, Östby 1	Helen Johansson

Kalendarium 2023

Plats för adressetikett

September

Lör 16/9 Workshop: Sashiko med Takao Momiyama. ETC Solpark, Energikullen 1, Katrineholm, kl 10-16. Workshopen ger en introduktion till sashiko som ett japanskt kulturarv, lagningsteknik och att återbruka textilier. I samarbete med Konstfrämjandet Kraft. Kostnad: 650 kronor. För mer info se Sörmlands museums hemsida.

Ons 27/9 Kulturkväll med crafterwork, Sörmlands museum, Verkstäderna, kl 17-19.30. Prova på täljsten med Yanina. Täljning med Hanna. Fri entré. För vuxna och barn från 12 år. Drop-in, ingen föranmälan.

Fre 29/9 Workshop: Sashiko med Takao Momiyama. ETC Solpark, Energikullen 1, Katrineholm, kl 10-16. Kostnad: 650 kronor. För mer info se Sörmlands museums hemsida.

Oktober

Lör 7/10 Invigning av utställningen "Näver - det beresta materialet". Sörmlands museum. Öppnar kl 10.00, invigning kl 13.00. Utställningen pågår t.o.m. 21 januari 2024.

Tor 19/10 Samtal för Konst & Klimat: Takao Momiyama och Gunnel Pettersson berättar om sitt arbete som undersöker hållbara och cirkulära metoder. Kulturhuset Ängeln, kl 13.00-14.30. Arr: Katrineholms konsthall och Konstfrämjandet Kraft. **Anmäl senast 14 /10 till** gustav.person@katrineholm.se

Lör-sön 21-22/10 Kurs: Halmkronor Sörmlands museum. I denna kurs sjunger vi långsamhetens lov och sjunker in i de folkliga halmkronornas värld. Halmkronan gjordes förr till olika högtider och kallas ofta för "oro" eftersom den dansar lätt vid minsta vinddrag. Kursledare: Karin Edlund.

Ons 25/10 Kulturkväll med crafterwork, Sörmlands museum, kl 17-19.30. Småslöjd i näver, prägla, tampa, smycken och pärlor med Niklas. Sy/brodera fingerspöken med Fia. Fri entré. För vuxna och barn från 12 år. Drop-in, ingen föranmälan.

Tor 26/10 "Korgen lyfter" – ett seminarium om korgen som immateriellt kulturarv. Hörsalen på Sörmlands museum, kl 09.00-16.45. Kostnad inkl. lunch och fika: ordinarie 800 kr, stud och arbetssökande 400 kr. **Anmälan och biljettköp senast 1/10.**

Lör-sön 28-29/10 Kurs: En blommande jul - Pappersblommor. Sörmlands museum. I denna kurs utgår vi från den folkliga traditionen att dekorera med blommor för olika högtider. Du får lära dig grundteknikerna för att skapa både enkla, folkliga blommor och lite mer avancerade blommor av kräppapper. Kursledare: Karin Edlund.

November

Fre-lör 10-12/11 Kurs: Kvinnor slöjdar en pall. Sörmlands museum. Fre kl 16.30-19.30, lör och sön kl 9.30-16.30. Fortsättningskurs för dig med grundkunskaper i att tälja med kniv och yxa, t.ex. genom att ha deltagit i kursen Kvinnor täljer med kniv och yxa. Kursledare: Mette Handler, slöjdare. Kostnad: ordinarie 2 200 kr, medlem 2 000 kr, ungdom: 1 200 kr. **Anmälan och biljettköp senast 23/10.**

Lör 18/11 Kurs: Slipa verktyg. Sörmlands museum. Att ha skarpa verktyg är en nödvändighet för att kunna lyckas väl i arbetet. På kursen får du lära dig slipa och bryna dina verktyg för träbearbetning som exempelvis kniv, yxa, hyvelstål, bandkniv, stämjärn och skölpar. Inga förkunskaper krävs. Kursledare: Simon Svennberg. Kostnad: Ord: 1100 kr, medlem 1000 kr, ungdom: 600 kr. **Anmälan och biljettköp senast 23/10.**

Ons 29/11 Kulturkväll med crafterwork, Sörmlands museum. Julkort/ etiketter i grafik med Yanina. Julslöjd i trä och näver med Niklas. Fri entré. För vuxna och barn från 12 år.

December

Lör-sön 2-3/12 Julmarknad, Sörmlands museum, kl 10-17.

Slöjdträffar i Nyköping!

Mån 25/9 kl 13-15.30 Skarvsöm m. Fia
Ons 4/10 kl 18-20.30 Pappersblommor
Ons 18/10 kl 13-15.30 Skarvsöm, kavelfrans
Tor 2/11 kl 18-20.30 Skarvsöm, kavelfrans
Tor 23/11 kl 13-15.30 Skarvsöm, kavelfrans, band.
Plats: Tuna kyrkskola i Tuna by.
Kostnadsfritt. Material finns. Anmälan till Kerstin Uppman cosmonata@gmail.com, 0709-749456. Ta med egen fikakorg!

Slöjdträffar på Muldeum i Strängnäs!

Lördagar kl 11-14 hela hösten
Kom med dina slöjdprojekt.
Hemslöjdsföreningens slöjdlådor med textil- och täljutröstning inkl. täljhäst finns på plats.

Stickcafé i höst!

Sörmlands museum,
varje lördag, kl 14.00 -17.00.
Fika kan köpas i caféet.

Kursanmälan & frågor

Alla kurser bokas och betalas via Sörmlands museums butik:
<https://butik.sormlandsmuseum.se/kurser>
Priser: Ungdom räknas som 16-25 år
För mer info kontakta Niklas Eriksson
072-145 02 35
niklas.eriksson@regionsormland.se

Kurser Januari 2024 (mer info: se muséets hemsida)

Lör-sön 6-7/1 Kurs: Näver – tampade burkar med Bror Forslund, Sörmlands museum. Anmälan och biljettköp senast 11/12.

Lör-sön 13-14/1 Kurs: Fläta näver med Kerstin Sylwan. Sörmlands museum. Anmälan och biljettköp senast 11/12.

Nästa nummer av Handlaget

Manusstopp för nästa nummer av Handlaget: Måndag 20 nov. 2023

Vill du bidra till att Handlaget blir som du vill? Skicka in högupplösta foton, noveller, berättelser, frågor eller texter till redaktionen så tar vi med det i nästa Handlag. Maila till grafisk formgivare Ann Ahlbom Sundqvist ann@ann.se • 073-628 48 34. Om ni kontinuerligt vill få info om våra aktiviteter på e-post, skicka er adress till: hemslojdsormland@gmail.com

Kontakt

Hemslöjdsföreningen Sörmland

Eva Svensson, ordförande • 070-454 55 16
hemslojdsormland@gmail.com

Kärntorp, Vidåsen • 643 97 Västra Näshulta
www.slojdisormland.se

Länshemslöjdskonsulenterna Sörmlands museum

Niklas Eriksson Länshemslöjdskonsulent
hård slöjd, tel 072-145 02 35
niklas.eriksson@regionsormland.se

Fia Lindblom Länshemslöjdskonsulent
textil slöjd, tel 076-147 62 15.
fia.lindblom@regionsormland.se

www.sormlandsmuseum.se

Hemslöjden

Hemslöjdsföreningen Sörmland
facebook.com/hemslojdsforeningensormland
Nr 3 • 2023 www.slojdisormland.se